
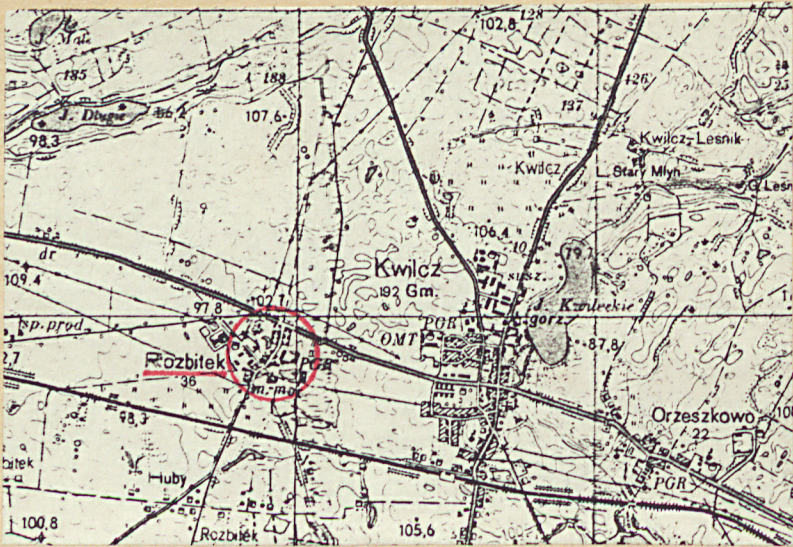

1. Obiekt
 STAJNIA, UJEŹDŹAINIA, POWOZOWNIA, DOM STANGRETA
 w zespole folwarcznym
 935/4

2. Czas powstania
 ok. 1860 r.

3. Miejscowość
 R O Z B I T E K

11.

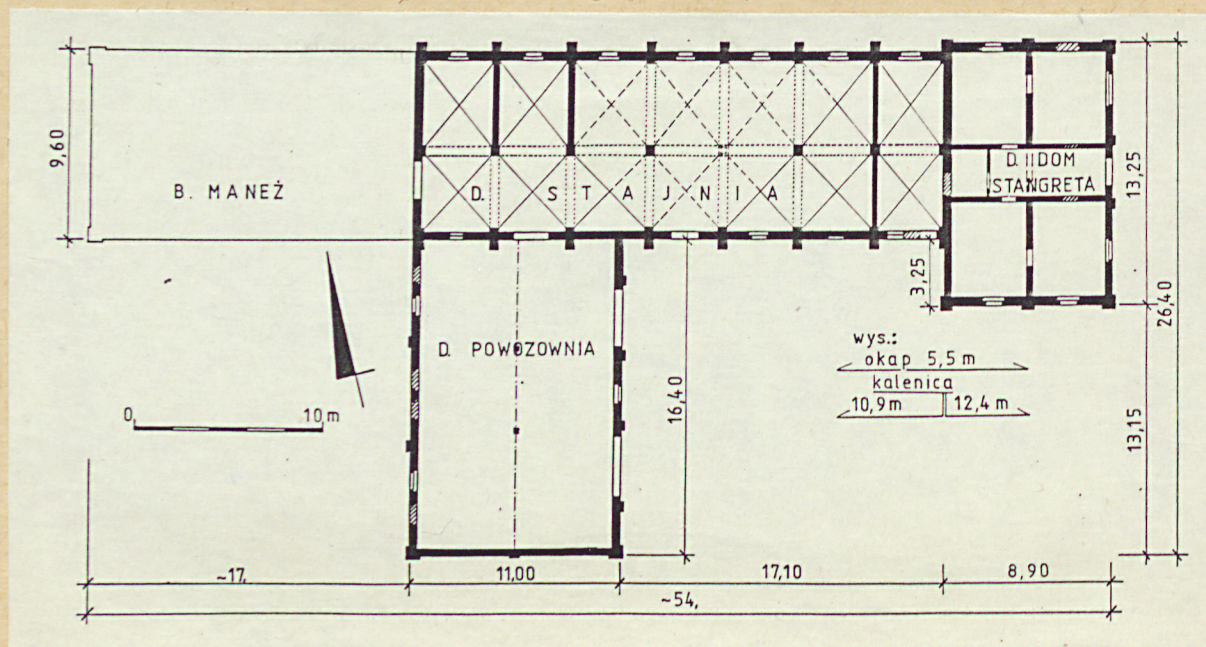
4. Adres
 Rozbitek
 p-ta 64-420 Kwilcz
 nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
 powiat **poznańskie**
 województwo
 gmina **Kwilcz**
POW. MIĘDZYCHODZKI

6. Poprzednie nazwy miejscowości
 1399: Rozbratanie
 niem: Rozbitek

7. Przynależność administracyjna
 1 VI 1975
 województwo **poznańskie**
 powiat **Międzychód**

fot. 1 - widok od pn.-wsch. przekrój poziomy plan orientacyjny 1:50 000

8. Właściciel i jego adres
 Kombinat PGR Kwilcz
 64-420 Kwilcz

9. Użytkownik i jego adres
 Komb. PGR Kwilcz
 Zakład Rolny Rozbitek
 64-420 Kwilcz

10. Rejestr zabytków:
 Nr 2559/A 22.03.1995 data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Budynek wielofunkcyjny, obejmujący: stajnię koni wyjazdowych i wierzchowych, ujeżdżalnię, powozownię oraz dom stangreta zostawiony wzniesiony współcześnie z pałacem, w końcu lat pięćdziesiątych lub/najpóźniej/ na początku lat sześćdziesiątych XIX w., bez wątplenia wg projektu tego samego architekta, którego dziełem był pałac / a wywodzącego się zapewne z kręgu Fryderyka Augusta Stülera/. Budynek wzniesiono z użyciem form historyzujących, posiada wyraźne cechy neogotyckie.

W początku XX w. w niewielkim stopniu przebudowano stajnię /wykonano ściankę działową i wsch. przeszło przekształcono w garaż, gdyż właściciele Rozbitka - von Reichowie nabyli samochód /. Do lat 40-tych XX w. budynek przetrwał w niezminionej postaci /ujeżdżalnia rozebrana 1946-47 /, od połowy lat 70-tych nieużywany /za wyjątkiem d domu stangreta / popada w ruinę. Nie istnieje już skrzydło zach. mieszczące niegdyś ujeżdżalnię.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Budynek sytuowany w pn.-wsch. części założenia folwarcznego, około 150 m na zach. od pałacu, przy drodze wiodącej wzdłuż stawu / z pałacu do "starego" dziedzińca folwarcznego /. Pd.-zach. narożnikiem stykający się z /nieistniejącym już / spichlerzem.

Fundamenty i cokołowe partie murów obwodowych murowane z ciosów kamiennych oraz cegieł ceramicznych pełnych.

Ściany murowane z czerwonych cegieł ceramicznych pełnych na zaprawie wapiennej; zewnątrz nieotynkowane, wewnątrz otynkowane.

Sklepienia i stropy: w d. stajni sklepienia ceglane, krzyżowe, wsparte na przysściennych pilastrach i rzędzie słupów pośrodku rozpiętości; w d domu stangreta stropy drewniane, belkowe, z podsufitką; w d. powozowni strop drewniany, belkowy, nagi, wsparty na drewnianym podciągu spoczywającym na dwóch drewnianych słupach.

Wieżba dachowa drewniana, ponad wszystkimi częściami budynku o podobnym układzie, płasko-kleszczowa, z wysokimi ściankami kolankowymi, dwoma ściankami stolcowymi i zastrzałami.

Dachy wysokie, pierwotnie pokryte dachówką karpiówką w koronkę /obecnie d. dom stangreta pokryty płytami azbestowo-cementowymi falistymi /.

Posadzki i podłogi. W d. stajni posadzka ceglana, ułożona wozówkami na zręb, w jodełkę. W d. powozowni cementowa. W d. domu stangreta: w sieni posadzka cementowa, w pozostałych pomieszczeniach podłogi drewniane, deskowe. Na poddaszach podłogi drewniane, deskowe.

Schody zewnętrzne, przy pd. ścianie d. stajni drewniane, policzkowe, jednobiegowe, strome. Pierwotnie istniały też wewnętrzne schody w d. domu stangreta - w kuchni pn. - drewniane, policzkowe, jednobiegowe.

Otwory okienne i drzwiowe: w dolnej kondygnacji wszystkich części budynku prostokątne z ceglanymi, "trójkątnymi" /złożonymi z dwóch prostych odcinków tworzących kąt rozwarty około 150°/ nadprożami; w górnej kondygnacji d. stajni i d. powozowni okrągłe i prostokątne z "trójkątnymi" nadprożami, w szczycie wsch. d. domu stangreta okna i blendy prostokątne zwieńczone półkoliście.

14. Kubatura	6 090 m ³	15. Powierzchnia użytkowa	1 150 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
/w tym:		/w tym:		stajnia, powozownia,	dom mieszkalny
stajnia	1 480 "	stajnia	230"	maneż, dom stangreta	/pozostała część nieużytkowana/
powozownia	990 "	powozownia	160"		
ujeżdżalnia	900 "	ujeżdżalnia	140"		
dom stangreta	650 "	dom stangreta	90"		
poddasze	2 070 "	poddasze	530"		

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

- w latach 1946-47 rozebrano ujeżdżalnię;
- położono pokrycie dachów;
- zmieniono pokrycie dachu domu stangreta;
- zmieniono stolarkę domu stangreta;
- założono instalację wodną;
- prowadzono bieżące naprawy i remonty;

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

- stan zachowania: zły /za wyjątkiem domu stangreta/;
- nieużytkowany obiekt chyli się ku ruinie /brak jednego ze słupów i części sklepień stajni, zdewastowane wyposażenie wnętrza; uszkodzona więźba dachowa - ponad stajnią grozi zawaleniem; nieszczelne pokrycie dachu; lokalnie wyługowana ze spoin zaprawa; zniszczone schody zewnętrzne /;
- zmiana stolarki zniekształciła formę elewacji wsch. domu stangreta;

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- remont kapitalny stajni i powozowni;
- przywrócenie pierwotnego pokrycia dachu domu stangreta /dachówką/ i dawnego kształtu okien;
- zachowanie bryły, elewacji, formy całego budynku;

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

- Słownik historyczno-geograficzny woj. poznańskiego w średniowieczu - kartoteka.
- Tabele amortyzacyjne środków trwałych - Kombinat PGR Kwilcz.

22. Bibliografia

- Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche, VII. Band: Provinz Posen, Berlin 1905.
- Handbuch, Berlin 1913.
- Księga adresowa gospodarstw rolnych województwa poznańskiego. Poznań 1926.
- Strzałko M.: Studium historyczno-architektoniczne zespołu pałacowego w Rozbitku; mps; Poznań 1981.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne wywiady z p.p.:

- [redacted], ur. 1923, Zam. Poznań, ul. Szamotulska 61b/7.
- [redacted] ur. 1912, zam. Rozbitek 16.

25. Opracował

Paweł Łęcki, VII 1990 r. *P. Łęcki*

tekst

imię, nazwisko, data, podpis

Paweł Łęcki, VII 1990 r. *P. Łęcki*

plany, rysunki

imię, nazwisko, data, podpis

Paweł Łęcki, VII 1990 r. *P. Łęcki*

zdjęcia fotogr

imię, nazwisko, data, podpis

MNR i PRS Szreniawa

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

4 załączniki

1. Miejscowość R O Z B I T E K	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) STAJNIA, UJEZDZALNIA, POWOZOWNIA, DOM STANGRETA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis - dokończenie, spis fotografii
-----------------------------------	--	---

dokończenie rubryki 13

Okna d. domu stangreta zmienione; drzwi główne, zewnętrzne drewniane, dwuskrzydłowe, sześciopłycinowe, pełne, z trójkątnym naświetlem. Okna d. stajni i d. powozowni żeliwne, pojedynczo szklone, szesnastopolowe; wrota drewniane, dwuskrzydłowe.

Stajnia, maneż, powozownia wzniesione na rzucie litery T, dom stangreta przylega do stajni od wsch. Stajnia w układzie konstrukcyjnym podłużnym, dwutraktowym; przedłużająca ją ku zach. nieistniejąca ujeżdżalnia jednotraktowa, jednoprzestrzenna; powozownia dwutraktowa, z podłużnymi traktami- ustawionymi prostopadle do osi stajni i maneżu. Dom stangreta dwu i półtraktowy.

Bryła. Budynek wolnostojący, pierwotnie narożem pd.-zach. przylegający do b. spichlerza. Parterowy z wysokim poddaszem /ponad d. domem stangreta poddasze dwupoziomowe /. Rozczłonkowana bryła nakryta dachami dwuspadowymi / pierwotnie wspólny nad stajnią i maneżem, osobne: nad powozownią i - nieco wyższy - nad domem stangreta.

Elewacje nieotynkowane, na kamiennym cokole, rozcłonkowane: - lizenami / dom stangreta, powozownia / oraz przyporami / stajnia - wykonanie przypór podyktowane było względami konstrukcyjnymi, przejmowały one rozpór od sklepień /; - wybiegającymi ponad linię okapu i zwieńczone trójkątnymi szczycikami oraz - ceglannymi fryzami / obiegającymi budynek na wysokości stropów, poprowadzonymi pod okapami elewacji podłużnych i obiegających szczyty /. Nieco masywniejsze przypory narożne ukształtowano w formie wysmukłych wieżyczek zwieńczonych trójkątnymi szczycikami i wysokimi, stożkowymi hełmami zakończonymi iglicami z / pierwotnie / kulami u podstaw. Pomiędzy lizenami / bądź przyporami / umieszczono otwory okienne i drzwiowe: prostokątne w kondygnacji parteru i naprzemiennie okrągłe i prostokątne na piętrze / z odcinkami gzymsu powtarzającymi kształt okien /.

Wkładkę założył: Paweł Łęcki, VII 1990 r.

(imię, nazwisko, data)

MNR i PRS Szreniawa

Miejsce przechowywania negatywów:

Wzór ODZ 1978 r.

Ze względu na wielość pełnionych funkcji budynek posiadał kilka wejść i wjazdów. Jednak rolę elewacji frontowej spełniała / zwrócona w stronę pałacu / wsch. / elewacja domu stangreta; symetryczna, trzyosiowa, z wejściem pośrodku, ponad którym w okrągłym medalionie obwiedzinym ceglana profilowaną opaską pełnoplastyczną głowa konia wykonana ze sztucznego kamienia; w szczycie dwa okna i blenda zamknięte półkoliście; szczyt zwieńczony małą ceglana wieżyczką.

Elewacje pd. i pn. domu stangreta symetryczne, identyczne, dwuosiowe.

Elewacje stajni z rytmicznie powtarzającymi się otworami umieszczonymi między przyporami; pd. czteroosiowa, pn. siedmioosiowa.

Elewacje powozowni symetryczne; szczytowe /pd./ pozbawiona otworów, rozczłonkowana trzema lizenami; wsch. trzyosiowa, z dwoma bramami oraz niewielkim oknem pośrodku; zach. sześciuosiowa z trzema parami okien umieszczonymi w polach między lizenami.

Elewacje nieistniejącego maneżu: podłużne /pn. i pd./ zapewne czteroosiowe, szczytowa /zach./ być może dwuosiowa.

Wewnątrz: dom stangreta, w nim dwa mieszkania rozdzielone wspólną sienią / w każdym pokój i kuchnia /; rozległa, siedmioprzęsłowa stajnia / przęśło wsch. zamienione w garaż /, za którą - od zach. - jedno - przestrzenna / nieistniejąca / ujeżdżalnia oraz przylegająca do stajni od pd. powozownia.

Częściowo zachowane pierwotne wyposażenie stajni: ceglane żłoby wzdłuż zewnętrznych ścian podłużnych oraz ceramiczne, glazurowane płytki na ścianach / do wysokości około 2 m /.

Instalacje: wodna i elektryczna / w domu stangreta / i elektryczna / w stajni, powozowni /.

SPIS FOTOGRAFII:

fot. 1 - widok od pn.-wsch.

fot. 2 - widok od wsch.

fot. 3 - widok od zach.

fot. 4 - drzwi domu stangreta

fot. 5 - głowa konia w elewacji
wsch.

fot. 6 - okno poddasza w elewacji
wsch.

fot. 7 - otwór poddasza w elewacji pd.

fot. 8 - okno powozowni

fot. 9 - zwieńczenie przypory

fot. 10- zwieńczenie pilastra na-
różnego

fot. 11- więźba - fragment

fot. 12- wnętrze - widok ogólny

fot. 13- sklepienie w dawnej stajni

fot. 14- sklepienie /uszkodzone/

fot. 15- słupek w dawnej stajni

fot. 16- głowica słupa

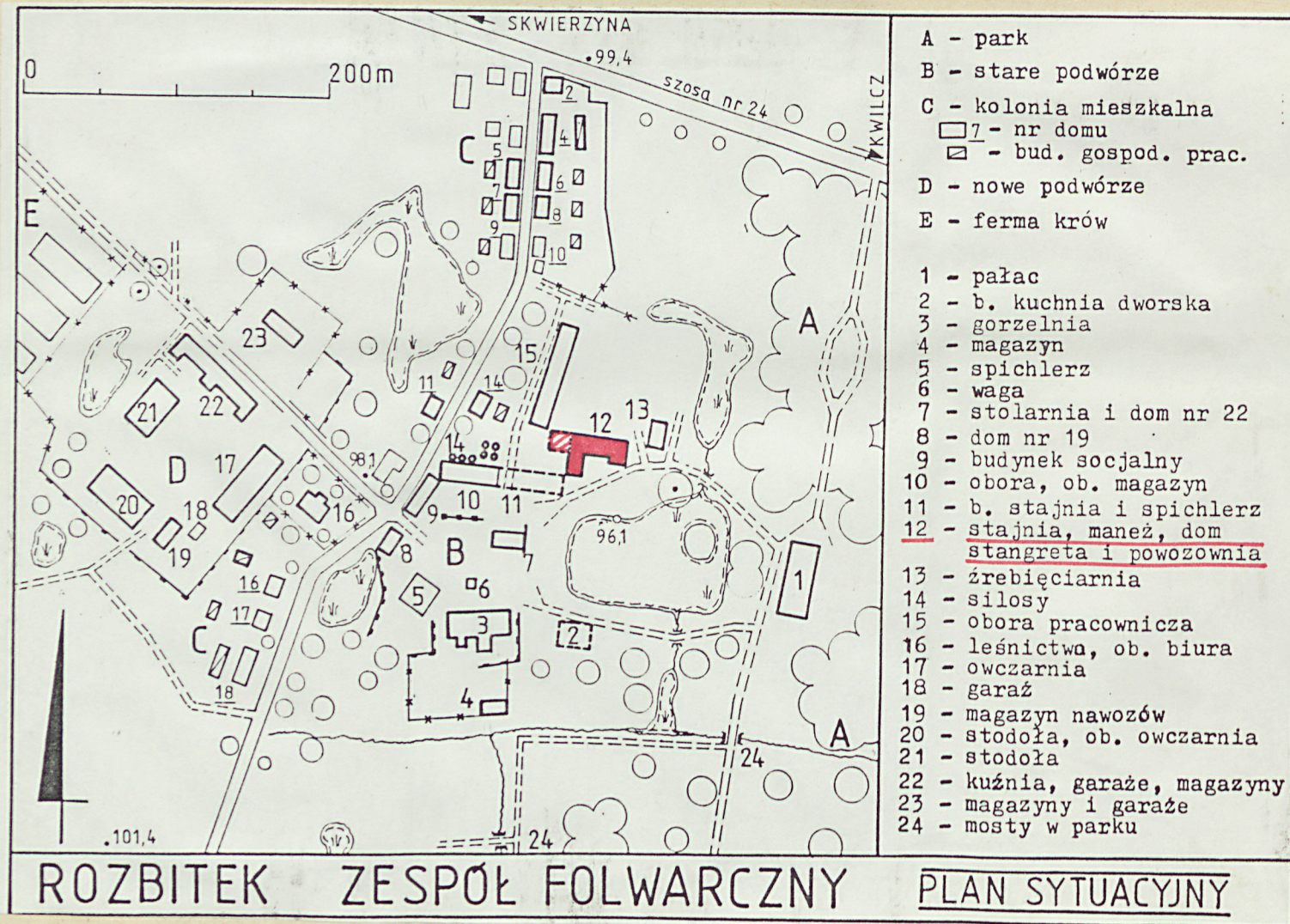
fot. 17- żłób kamienno-ceglany

fot. 18- pompa przy pd. ścianie
stajni

R O Z B I T E K

STAJNIA, UJEŹDŹALNIA, . . .

fotografie

2

3

4

5

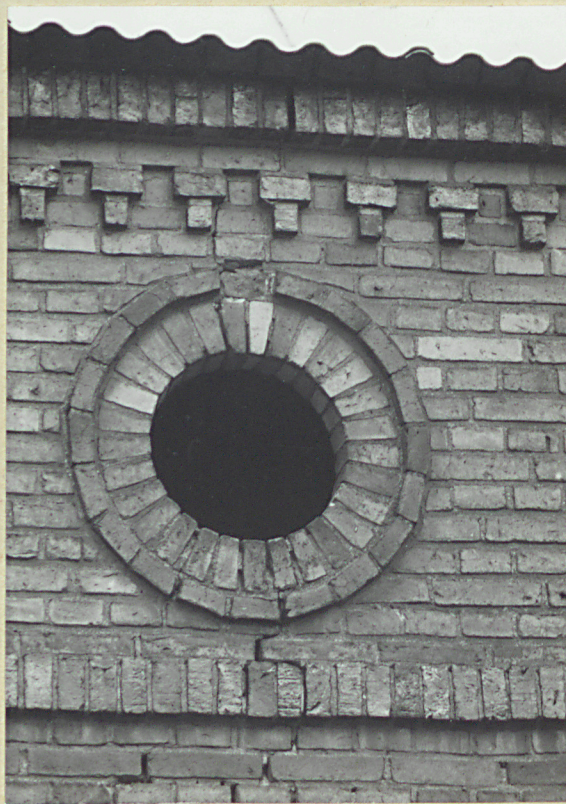
R O Z B I T E K

STAJNIA, UJEŹDŹALNIA, ...

fotografie

6

7

8

9

10

11

R O Z B I T E K

STAJNIA, UJEZDŹALNIA , ...

fotografie

12

13

14

15

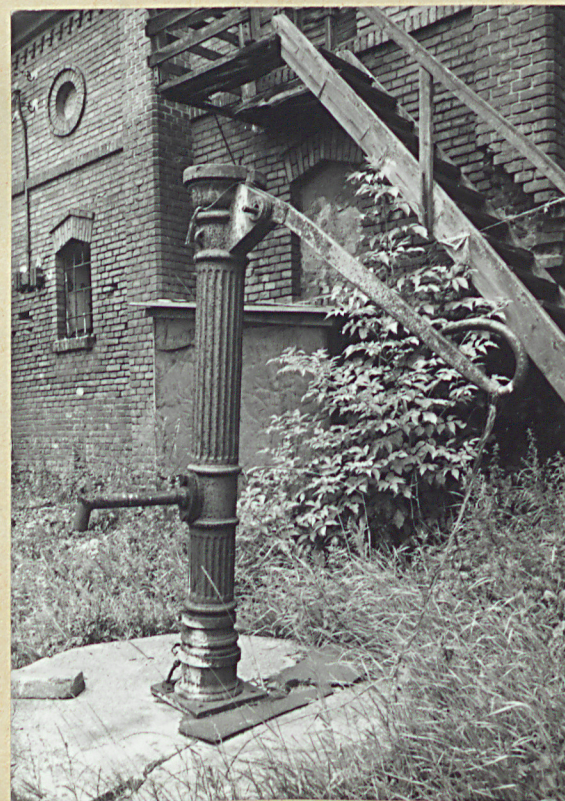
16

17

18

19

1. Miejscowość

R O Z B I T E K

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

STAJNIA, UJEŹDŻALNIA,
POWOZOWNIA, DOM STANGRETA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

fot. 20 - stajnia, elewacja pd.

fot. 21 - powozownia, elewacja wsch.

fot. 22 - powozownia, elewacja pd.

fot. 23 - powozownia, elewacja zach.

fot. 24 - dom stangreta, elewacja pn.

fot. 25 - dom stangreta, elewacja pd.

20

21

Wkładkę założył: Andrzej Łęcki, IX 1990
(imię, nazwisko, data)

MNRiPRS Szreniawa

Miejsce przechowywania negatywów: _____

22

23

24

25